

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Херсонський губернський виконавчий комітет
ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів

ЗЕМЕЛЬНИЙ ВІДДІЛ

м. Херсон
Херсонської губернії

Фонд Р-375

Опис № 1

справ постійного зберігання

за 1917-1923 роки

ПЕРЕДМОВА
до опису № 1 фонду Р-375
Херсонський губернський земельний відділ

Створений, як простежується за документами фонду, у березні 1919 року. В перші дні існування паралельно вживалася назва «земельна управа губвиконкому»¹.

У березні 1919 року Херсонський губвиконком прийняв постанову про розпуск Херсонської міської думи та Херсонських губернської і повітової земських управ. На підставі цієї постанови президія Херсонського губвиконкому видала припис від 26 березня 1919 року № 765 про приймання справ від ліквідованих установ відповідними відділами губвиконкому². Того ж дня колегія Херсонського губернського земельного відділу прийняла постанову № 2, згідно з якою новоствореному відділу належало прийняти до свого складу як підвідділи:

- від Херсонської губернської земської управи: 1) сільськогосподарський відділ (відділ агрономічної допомоги) з метеорологічним бюро, природно-історичним музеєм, сільськогосподарськими дослідними установами з їх навчальними закладами; 2) зоотехнічний відділ; 3) відділ технічної допомоги населенню; 4) сільськогосподарське бюро; 5) ветеринарний відділ;

- від Херсонської повітової земської управи: 1) агрономічний відділ; 2) зоотехнічний відділ; 3) відділ виноградарства і виноробства; 4) сільськогосподарські склади машин і реманенту; 5) ветеринарний відділ; 6) редакцію «Известий Херсонского земства».

Колишнє губернське статистичне бюро на чолі з Г.А.Кущенком увійшло до складу виконкому як самостійний відділ, але з найближчим підпорядкуванням губземвідділу³.

24 квітня 1919 року губземвідділ прийняв майно та справи колишнього зоотехнічного відділення Херсонської губернської земської управи від її членів І.В.Балашова і А.М.Грабенка та завідуючого відділенням Н.А.Слесарева⁴.

06 квітня 1919 року колегія губземвідділу затвердила структуру відділу:

- управління справами: секретаріат, адміністративне відділення, відділення особового складу, бухгалтерія;
- підвідділ землеустрою;
- землемірно-технічний підвідділ;
- лісовий підвідділ;
- підвідділ землеробства: агрономічне відділення, навчальне відділення, відділення тваринництва та ветеринарії, відділення колективних господарств;
- гідротехнічний підвідділ: гідротехнічне відділення, меліоративне відділення, відділення сільського будівництва;
- підвідділ (тимчасовий) сільських продовольчих капіталів⁵.

03 червня 1919 року у складі губземвідділу було створене відділення риболовства, у віданні якого після розмежування з Одеським губземвідділом перебували район Нижнього Дніпра і Дніпро-Бузького лиману по лінії Очаків-Кінбурн⁶.

Першим завідуючим відділом був Костюков (ім'я, по батькові не встановлені).

Губземвідділ підпорядковувався Херсонському губернському виконавчому комітету ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів, а також Народному Комісаріату землеробства УСРР.

Губземвідділу були підпорядковані повітові земельні відділи. Також він контролював діяльність губернських комісій: 1) зоотехнічної, створеної 07 травня

¹Ф.Р-375, оп. 1, спр. 5, арк. 17-17 зв.

²Ф.Р-375, оп. 1, спр. 2, арк. 5.

³Там само.

⁴Там само, арк. 9.

⁵Там само, арк. 32-34 (окреслено напрямки діяльності, зазначено прізвища та ініціали працівників).

⁶Ф.Р-375, оп. 1, спр. 4, арк. 14.

1919 року⁷ у складі представника губернської ради, спеціаліста відділення тваринництва губземвідділу, ветеринарного лікаря і агронома для ведення племінних реєстрів; 2) агрономічної і 3) ветеринарної, створених у другій половині червня 1919 року⁸.

До функцій фондоутворювача належали, зокрема: облік земель і нагляд за землеустроємпо Херсонській губернії; контроль за проведенням сільськогосподарських робіт, розвитком окремих галузей сільського господарства у радянських і колективних господарствах; облік і нагляд за збереженням племінної худоби і коней.

Херсонський губземвідділ був ліквідований, імовірно, на рубежі 1920-1921 років у зв'язку з перенесенням губернського центру в м. Миколаїв, передавши функції новоствореному Миколаївському губземвідділу.

Архів Херсонського губземвідділу практично не зберігся. До фонду увійшли лише декілька його документів, які надійшли на державне зберігання у 1930 році. Вони становлять: розпорядчі документи РНК УСРР; постанови колегії земвідділу про приймання до складу земвідділу структурних підрозділів колишніх Херсонського губернського і повітового земств, затвердження структури і штатів земвідділу; циркуляри, витяги з протоколів засідань про організацію діловодства відділу, збереження племінних тварин; протоколи засідань губернської зоотехнічної комісії; описи, акт приймання-передавання справ і майна зоотехнічного відділення ліквідованої губернської земської управи; доповіді про початок діяльності зоотехнічного відділення (по Ананьївському повіту), відділення риболовства; листування з підвідділом тваринництва відділу землеробства Наркомату землеробства УСРР, Херсонським повітовим продовольчим комісаріатом про облік племінної худоби та збір відомостей стосовно підприємств молочного виробництва; вимогова відомість на видачу доплати службовцям зоотехнічного підвідділу за 26 березня – 01 квітня 1919 року; відомість на видачу жалування працівникам відділення тваринництва за першу половину 1919 року; список службовців відділення риболовства.

У фондїтакож відклалися хронологічно давніші документи дорадянського періоду, створені Херсонською губернською земською управою, які стосуються профілю діяльності губземвідділу. Інформація про ці документи винесена в анотації.

Також у фондї зафоновані документи пізнішого періоду, сформовані в діловодстві Миколаївського губернського земельного відділу (справи №№ 7, 8), підвідділу державних земель і майна Одеського губернського земельного відділу (справи №№ 9, 10) та Одеської губернської земельної судової комісії (№ 11), які територіально стосуються нинішньої Херсонської області.

Оскількизаголовки справ не розкривалиабовикривлювализмістдокументів, у 2017 році опис було удосконалено зі стовідсотковим переглядом справ..

До опису складено передмову.

Документи фонду закаталогізовані.

Передмову склала
заступник начальника відділу

Ю.О.Коник

2017 рік

⁷Ф.Р-375, оп. 1, спр. 1, арк. 11, 12, спр. 5, арк. 10.

⁸Ф.Р-375, оп. 1, спр. 6, арк. 4.

ХЕРСОНСЬКИЙ ГУБЕРНСЬКИЙ
ЗЕМЕЛЬНИЙ ВІДДІЛ

Фонд Р-375

Опис № 1

справ постійного зберігання
за 1919-1923 роки

№ з/п	Заголовок справ	Крайні дати	Кількість аркушів	Примітка
1	2	3	4	5
1.	Декрет РНК УСРР «Про племінне тваринництво», циркуляр, відозва Наркомату землеробства УСРР про збереження племінних тварин, інструкція Наркомату землеробства УСРР губернським зоотехнічним комісіям; доповіді на губернському з'їзді представників повітових і волосних земвідділів; протоколи засідань губернської зоотехнічної комісії	13 березня 21 червня 1919 р.	33	
2.	Положення РНК УСРР про оплату праці службовцям радянських установ; постанови колегії земвідділу про приймання до складу земвідділу структурних підрозділів колишніх Херсонського губернського і повітового земств, затвердження структури і штатів земвідділу; циркуляри, витяги з протоколів засідань про організацію діловодства відділу, збереження племінних тварин; описи, акт приймання-передавання справ і майна зоотехнічного відділення ліквідованої губернської земської управи <i>Анотація: у справі є проект [Херсонської губземуправи] «Схема покращення тваринництва в Херсонській губернії» за [1917] рік</i>	26 березня 04 серпня 1919 р.	70	Є документ за [1917]рік, див. анотацію
3.	Постанови колегії відділу про приймання до складу земвідділу структурних підрозділів колишніх Херсонського губернського і повітового земств, про діловодство відділу <i>Анотація: у справі є копії довідок про службу писаря зоотехнічного відділу Херсонської губземуправи В.Г.Онищенко за 1913-1915 роки</i>	26 березня 06 квітня 1919 р.	5	

4.	<p>Доповіді про початок діяльності зоотехнічного відділення (по Ананьївському повіту), відділення риболовства</p> <p><i>Анотація: у справі є доповідь Херсонського губернського продовольчого комітету за підсумками М'ясного з'їзду в Москві 25-29 травня 1917 року про нову програму м'ясної розкладки для постачання армії і тилу; доповідь члена губземуправи Ерделі Г. Я. про заготівлю м'яса для міст [травень 1917 року]; проект [Херсонської губземуправи] «Схема покращення тваринництва в Херсонській губернії» за [1917] рік; перелік посад службовців Херсонського губернського земства за категоріями оплати праці [не пізніше вересня 1918 року]; доповіді Ананьївської повітової земської управи і повітового зоотехніка Більченка Я. Т. «Про запровадження інституту заоренованих племінних виробників» [рубіж 1918/1919 років]</i></p>	05 липня 03 серпня 1919 р.	41	Є документи за 1917-1918 роки, див. анотацію
5.	<p>Листування з підвідділом тваринництва відділу землеробства Наркомату землеробства УСРР, Херсонським повітовим продовольчим комісаріатом про облік племінної худоби та збір відомостей стосовно підприємств молочного виробництва; вимогова відомість на видачу доплати службовцям зоотехнічного підвідділу за 26 березня – 01 квітня 1919 року; відомість на видачу жалування працівникам відділення тваринництва за першу половину 1919 року; список службовців відділення риболовства</p>	03 квітня вересень 1919 р.	19	
6.	<p>Двотижневі звіти про діяльність відділення риболовства</p> <p><i>Анотація: задня внутрішня обкладинка – бланк діловодної справи «Діло Херсонської губерніяльної народньої управи» [1918]</i></p>	13 червня 30 липня 1919 р.	7	
7.	<p>Циркуляр Наркомату землеробства УСРР про організацію трудових артілей з колишніх служителів релігійних культів; витяги з протоколів засідань колегій Миколаївського губернського, Миколаївського і Херсонського повітових земельних відділів, листування з волосними земвідділами про затвердження проектів землевпорядкування і вирішення суперечок при встановленні меж Висунської, Снігурівської, Явкинської волостей</p>	04 лютого 30 вересня 1921 р.	60	

8.	Справа (судова постанова, протоколи, листування, креслення) по розгляду скарги громад м-ка Станіслав і с. Широка Балка на постанову Херсонського повітового земельного відділу про затвердження проекту землевпорядкування Станіславської волості	11 березня 23 серпня 1921 р.	41	
9.	Анкета, клопотання комуни американських реемігрантів «Селянська культура», листування підвідділу державних земель і майна Одеського губернського земельного відділу з Наркоматом землеробства УСРР про можливість відведення колективу додаткової землі при с. Тягинка Бериславського району (колиш. маєток Тропіних)	10 вересня 1922 р. 14 жовтня 1923 р.	15	
10.	Повідомлення підвідділу державних земель і майна Одеського губернського земвідділу Наркомату землеробства УСРР про вибір земель у Херсонському окрузі для комун американських реемігрантів «Ехо» і «Червоний прапор»; протокол засідання технічної ради губернського земельного відділу про відведення землі комуні «Ехо»	19 травня 09 липня 1923 р.	3	
11.	Справа по касаційній скарзі Коняшина Т. на рішення Херсонської окружної земельної судової комісії за позовом до нього Загури В. стосовно розподілу майна і винограднику	10 жовтня 19 грудня 1923 р.	5	

Разом до опису внесено 11 (одинадцять) од.зб. з № 1 по № 11.

Укладач опису Ю.О.Коник

2017рік